

UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I HISTORISË DHE FILOLOGJISË
DEPARTAMENTI I ARKEOLOGJISË DHE TRASHËGIMISË KULTURORE

PROGRAMI I LËNDËS
Drejtimi : Arkeologji dhe Trashëgimi Kulturore

TITULLI I LËNDËS: ARKEOBOTANIKA

Pedagogu: Msc. Erinda Ndreçka
Ngarkesa: 4 ECTS (30 leksione dhe 15 seminare)
Lloji i lëndës: Lëndë me zgjedhje
Programi i studimit: Bachelor
Viti/Semestri: III/II

EKSTRAKT

Arkeobotanika është e një disipline e cila ka për objekt kryesor studimin e dokumenteve botanike fosileve. Ajo trajton probleme të tilla të rëndësishme si gjurmë të hershme bimore të grupeve prehistorike deri në shfaqjen e bimëve të sotme të cilat ne i studjojmë duke u bazuar në origjinën e tyre. Një vend të vecantë i kushtohet gjatë ciklit të leksioneve edhe diskutimit të procesit të seleksionimit natyror dhe përshtatjes së bimëve me ndryshimet klimatike. Studentet duhet të marrin njohuritë baze për arkeobotanikën, duke kuptuar rëndësinë e florës në përgjithësi dhe të bimëve të cilat na furnizojë me oksigjen, ushqim, veshje, gjithashtu ato strukturojnë ekosistemet tokësore . Për të kuptuar origjinën dhe evolucionin e planetit ku jetojmë duhet një interpretim shkencor për ekzistencën dhe evolucionin e botës bimore. Për këtë duhet së pari t'ju referohemi të dhënave fosile nisur nga bimët e para të cilat populluan mjedisin tokë dhe përshtatjet e tyre morfo-anatomike për të përballuar këtë mjedis, ky evolucion i biomës së tokës ka historikun e vetë në epoka të ndryshme. Ne do të mësojmë në lidhje me evolucionin e bimëve të tokës nga të dhënat fosile në tri faza kryesore të saj (bimët e tokës, bimëve farë, dhe bimë të lulëzuar), për evolucionin e peizazheve, ekosistemeve, dhe biomes e Tokës, dhe për Rëndësia e bimëve fosile për zgjidhjen e problemeve evolucionare dhe gjeologjike dhe interpretimet për të na dhënë një pamje më të plotë të ekonomive të lidhura me ndërveprime të njeriut-mjedisit në periudha të ndryshme arkeologjike.

TEMAT

LEKSION 1. Cfare eshte arkeobotanika? Objekti i studimit dhe detyrat e saj.

LEKSION 2. Metodatat qe perdoren sot per studimin e Arkeobotanikes.

LEKSION 3. Origjina e tokes.

LEKSION 4. Rekordet fosile botanike ne epoka te ndryshme gjeologjike.

LEKSION 5. Organizmat e pare fotosintetik.

LEKSION 6. Teoria e evolucionit te bimeve nga algat e gjelbra.

LEKSION 7. Origjina e Briofiteve si bimet e para ne toke.

LEKSION 8. Epoka Devoniane, Evolucioni i bimeve ne toke.

LEKSION 9. Shfaqja e gjimnospermeve dhe pershtatja e tyre ne toke.

LEKSION 10. Studimi i poleneve si baze fosile.

LEKSION 11. Studimi i mbetjeve te bimeve te kultivuara ose te perdorura nga njeriu ne kohet e lashta, qe kanë mbijetuar ne kontekstet arkeologjike. *Ekosistemet moderne.*

LEKSION 12. Dominimi i bimeve me lule ne toke dhe pershtatja e tyre.

LEKSION 13. Diversiteti i bimeve te larta, ndryshime te dukshme te organeve vegetative dhe riprodhuese per tju pershtatur mjedisit toke.

LEKSION 14. Dinamika e Ekosistemeve bashkeveprimi i ngushte me mjedisin. Përdorimi i bimëve të egra, origjina e bujqësisë dhe bashkë-evolucioni

LEKSION 15. Paleoklimatologjia – Studimi i bimesise ne varesi te ndryshimeve te klimes dhe valenca ekologjike e tyre lidhur me keto ndryshime.

FORMA E KONTROLLIT DHE VLERËSIMIT

FREKUENTIMI:

70% pranisë në seminare e domosdoshme.

15 % e notës përfundimtare nga prania dhe angazhimi gjatë kursit apo seminareve

KONTROLLI I VAZHDUESHËM:

Testi 1 i pjesshëm në javën e 6-të (10% e notës përfundimtare)

Testi 2 i pjesshëm në javën e 10-të (15% e notës përfundimtare)

25 % e notës përfundimtare.

DETYRA E KURSIT:

Detyrë kursi ose konspekt i një teksti apo autori ose ese nga 3- 5 faqe format A4, Times New Roman, madhësia e shkrimit 12, hapësira mes rreshtave 1.5)

20 % e notës përfundimtare

KONTROLI PËRFUNDIMTAR:

Një test përfundimtar në javën e 16-të të kursit pas kryerjes së 15 javëve të një semestri

40 % e notës përfundimtare

DETYRIMET E STUDENTËVE PËR LËNDËN

Frekuentim i rregullt në leksione.

Frekuentim i detyruar në të paktën 70% të seminareve të lëndës.

Përgatitja e një ese-je nga 3-5 faqe format A4, Times New Roman, madhësia e shkrimit 12, hapësira mes rreshtave 1.5.

Pjesëmarrje në testet e pjesshme gjatë semestrit.

Testi (provimi) përfundimtar (i fundit të semestrit)

LITERATURA:

Chamberlain C.J 2000, Gymnosperm, Structure and Evolution.

Vasishta P.C 1976, Gymnosperm, Chand & Co.

Arnold C.A 1947, Introduction to Paleobotany, McGraw Hill.

Shukia A and Mishra S.P 1982, Essential of Paleobotany, Vikas Publishing House Pvt. Ltd.

Willis and McElwain, 2001. *The Evolution of Plants*. Oxford Press.

Niklas, 1997. *The Evolutionary Biology of Plants*, U. Chicago Press

Kenrick and Crane, 1997. *The origin and early diversification of land plants* Smithsonian Press.